

MŮJ ROK

1961

MŮJ ROK 1961

Jarmila Frejtichová

*Vydalo nakladatelství BizBooks v Brně roku 2023 ve společnosti Albatros Media a. s.
se sídlem 5. května 22, Praha 4.
Číslo publikace 42 630.*

Obálka: *Pavel Ševčík*

Ilustrace na obálce: *Marek Rubec*

Odpovědná redaktorka: *Martina Rybičková*

Jazyková korektura: *Pavčina Zelničková*

Grafický design: *Ema Pavlovská*

Technický redaktor: *Jiří Matoušek*

2. vydání

© *Jarmila Frejtichová, 2023*

© *ČTK (foto), 2023*

foto: Shutterstock.com © svekloid

ISBN tištěné verze 978-80-265-1158-8

ISBN e-knihy 978-80-265-1167-0 (1. zveřejnění, 2023) (ePDF)

www.bizbooks.cz

e-shop: www.albatrosmedia.cz

Cena uvedená výrobcem představuje nezávaznou doporučenou spotřebitelskou cenu.

Nakladateli se přes veškeré úsilí nepodařilo najít autory některých fotografií ani jejich případné dědice. Pokud existují, nechtě nakladatele laskavě kontaktují.

Bizbooks

OBSAH

Úvodem	4
PF 1961	6
Rok 1961 podle jiných kalendářů	7
Kultura	16
Hudba	18
Film	28
Divadlo	43
Literatura	53
Výtvarné umění	64
Realita	68
Média	90
Móda	98
Architektura a design	106
Doprava	120
Věda	130
Sport	136
Krimi	150
Kalendárium 1961	158
Zdroje	208

ÚVODEM

Rok 1961 byl teplotně spíš podprůměrný, ovšem pokud jde o události, tam rozhodně průměr převyšuje. Na francouzských vinicích zraje nejlepší šampaňské 20. století, do kosmu vzlétne první člověk a uprostřed Berlína roste zeď, která se na osmadvacet let stane symbolem rozděleného světa.

V Československu se uskuteční sčítání lidu, domů a bytů, nová turecká vláda odsoudí 15 členů předchozí vlády k smrti a v USA je inaugurován nový prezident John F. Kennedy. Dostane nový vůz, který mu však příliš štěstí nepřinese. Právě v něm ho o dva roky později v Dallasu dostihnou kulky atentátníka.

Uprostřed africké džungle se zřítí – nebo je možná sestřeleno – letadlo s generálním tajemníkem OSN Dagem Hammarskjöldem na palubě, na Dole Dukla v Dolní Suché dojde k jednomu z nejhorších důlních neštěstí u nás a v Sovětském svazu odpálí nejsilnější atomovou bombu v historii.

Samozřejmě nepřicházejí jenom katastrofy. V nakladatelství Československý spisovatel začíná vycházet jedna z nejkrásnějších edic – Klub přátel poezie, u Vracova na Hodonínsku stavějí největší krutí farmu v Československu a v Pittsburghu otevírají první stadion se zatahovací střechou.

A i když rok 1961 přinesl ještě spoustu dalších dramatických událostí, my, kteří jsme se stejně jako autorka knihy v tomto roce narodili, víme, že to byl rok nejkrásnější. To proto, že tehdy pro nás začal onen zázrak zvaný život. Tak si zavzpomínejme na to, co hrála kina i divadla, kolik stálo ostříhání ve všední den a proč se rozčilovali majitelé kapesníků.

P.S. Vy sami jste se třeba narodili v úplně jiném roce, ale rádi byste knížku věnovali někomu ze svých milých, kdo má tento letopočet v rodném listě. Pro vás je tu protější stránka, kam můžete napsat své přání oslavenci.

Stránka pro tebe

PF 1961

ROK 1961 PODLE JINÝCH KALENDÁŘŮ

Gregoriánský kalendář	1961
Arménský kalendář	1410
Asyrský kalendář	6711
Bengálský kalendář	1368
Berberský kalendář	2911
Buddhistický kalendář	2505
Byzantský kalendář	7469/7470
Čínský kalendář	4658, Stříbrný buvol
Etiopský kalendář	1953/1954
Hebrejský kalendář	5721/5722
Íránský kalendář	1339/1340
Islámský kalendář	1380/1381
Japonský kalendář	36. rok éry Šówa
Javánský kalendář	1892/1893
Juliánský kalendář	gregoriánský kalendář minus 13 dní
Koptský kalendář	1677/1678
Korejský kalendář	4294
Thajský solární kalendář	2504

CENY POTRAVIN, ZBOŽÍ A SLUŽEB (DLE ČSÚ)

Potraviny

Chléb (1 kg)	2,60 Kčs
Hladká mouka (1 kg)	3,20 Kčs
Rýže (1 kg)	5 Kčs
Brambory (1 kg)	0,65 Kčs
Hovězí přední s kostí (1 kg)	17 Kčs
Párky (1 kg)	25 Kčs
Sýr (eidamská cihla, 30% tučnost)	19 Kčs
Máslo (I. jakost, 1 kg)	38 Kčs
Vejce čerstvá	
letní cena	0,90 Kčs
zimní cena	1,50 Kčs
Cukr (1 kg)	9 Kčs
Káva zrnková, pražená (1 kg)	190 Kčs
Mléko (2% tučnost)	
letní cena	1,70 Kčs
zimní cena	1,90 Kčs
Čaj (1 kg)	170 Kčs
Víno bílé (1 l)	19 Kčs
Rum (1 l)	80 Kčs

Elektro

Elektrický sporák	2 755 Kčs
Chladnička	1 790 Kčs
Pračka	1 640 Kčs
Televize	2 600 Kčs

Dopravní prostředky

Auto	
Škoda Felicia Super	44 000 Kčs
Škoda Octavia	33 400 Kčs
Kolo pánské	540 Kčs
Benzín (1 l)	4 Kčs

Oblečení a obuv

Oblek pánský vycházkový	
vlněný	1 060 Kčs
Hubertus pánský	650 Kčs
Dámské šaty vlněné s dlouhým	
rukávem	250 Kčs
Dámský plášť polovlněný	
zimní	440 Kčs
Pánská košile bavlněná,	
dlouhý rukáv	39 Kčs
Silonky	28 Kčs
Pánské bavlněné ponožky	4,50 Kčs
Pánské boty vycházkové, telecí	
kůže, kožená podrážka	176 Kčs
Dámské kožené boty	156 Kčs
Chlapecké boty (na 10 let)	36 Kčs

Další zboží

Hnědé uhlí (100 kg)	16 Kčs
Černé uhlí (100 kg)	22,40 Kčs
Cigareta Memfis (1 ks)	0,40 Kčs
Cigareta Partyzánka (1 ks)	0,16 Kčs
Mýdlo jádrové (1 kg)	7,20 Kčs
Mýdlo toaletní (1 kg)	25 Kčs

Služby

Stříhání vlasů	2 Kčs
Nájemné za byt 2+1 s topením	358 Kčs
Kino klasický formát	4 Kčs
Kino širokoúhlá projekce	6 Kčs
Jízdné:	
Osobní vlak (100 km)	14 Kčs
Rychlík (300 km)	56 Kčs
Autobus (10 km)	3 Kčs
MHD	1 Kčs

Průměrná mzda (bez JZD a učňů)

V Československu	1 382 Kčs
V ČSR	1 395 Kčs
V SSR	1 339 Kčs

NEJOBLÍBENĚJŠÍ ŽENSKÁ JMÉNA

Pořadí	Jméno	Počet žijících
1.	Jana	5 441
2.	Hana	3 064
3.	Eva	2 849
4.	Marie	2 791
5.	Alena	2 651
6.	Dana	2 031
7.	Věra	1 901
8.	Ivana	1 792
9.	Jitka	1 748
10.	Lenka	1 550

NEJOBLÍBENĚJŠÍ MUŽSKÁ JMÉNA

Pořadí	Jméno	Počet žijících
1.	Jiří	5 255
2.	Petr	4 149
3.	Miroslav	3 288
4.	Jaroslav	3 201
5.	Josef	3 198
6.	Pavel	2 962
7.	Milan	2 761
8.	Zdeněk	2 749
9.	Jan	2 349
10.	Vladimír	1 968

NARODILI SE

Jitka Sedláčková, herečka

Jiří Kajínek, legendární vězeň

Daniel Rous, herec a dabér

Jan Balabán, prozaik, publicista a překladatel († 23. dubna 2010)

Jiří Bezděk, hudební skladatel a pedagog

Dagmar Pecková, operní pěvkyně

Jiří Babica, kuchař

Jan Čenský, herec

Dana Drábová, jaderná fyzička

Jaromíra Mílová, herečka

Dalibor Prix, historik umění středověké architektury

Pavel Přindiš, československý vodní slalomář, kajakář, olympionik

Zdeněk Manina, sochař, malíř a výtvarný pedagog

Michal Coubal, horolezec

Zuzana Bydžovská, herečka

Veronika Žilková, herečka

Petr Pavel, bývalý náčelník Generálního štábu AČR a předseda vojenského výboru NATO

Jaroslav Šilhavý, fotbalista

Luděk Mikloško, fotbalový brankář

8. ledna

11. ledna

28. ledna

29. ledna

26. února

4. dubna

1. května

1. května

3. června

24. července

31. července

17. srpna

11. září

26. září

10. října

16. října

1. listopadu

3. listopadu

9. prosince

Dagmar Pecková

Jan Čenský

Dana Drábová

Petr Pavel

SVĚT

Graham McTavish , skotský herec	1. ledna
Karel Habsburský , hlava rodu, politik	11. ledna
Sergej Fedotov , ruský divadelní režisér	11. ledna
Wayne Gretzky , bývalý kanadský hokejista	26. ledna
Rae Dawn Chong , kanadsko-americká herečka	28. února
Tom Araya , chilsko-americký zpěvák	6. června
Michael J. Fox , kanadský herec	9. června
Ricky Gervais , britský herec a filmař	25. června
Diana Frances Spencerová , britská princezna z Walesu, bývalá manželka prince Charlese († 31. srpna 1997)	1. července
Rob Stewart , kanadský herec a hypnotizér	23. července
Barack Obama , prezident USA	4. srpna
Greg Egan , australský programátor a autor hard sci-fi	20. srpna
Scott Travis , americký bubeník	6. září
Dave Mustaine , americký zpěvák a kytarista	13. září
Wynton Marsalis , americký jazzový trumpetista	18. října
Nadia Comaneciová , rumunská gymnastka	12. listopadu
Andrzej Marcisz , polský horolezec a sportovní lezec	30. prosince

Wayne Gretzky

Michael J. Fox

Barack Obama

Nadia Comaneciová

ROK STŘÍBRNÉHO BUVOLA

15. února 1961 začíná podle čínského horoskopu rok Stříbrného (kovového) Buvola. Končí 4. února 1962.

Rok Buvola bývá záprah. Je to období autoritativní, konzervativní a pragmatické, vyžadující vytrvalé úsilí a svědomitou práci. S takovou je naděje na úspěch. Výstřednosti se netolerují.

Předcházejícím rokem Stříbrného Buvola, který je mu v šedesátiletém cyklu svým charakterem nejbližší, byl rok 1901; tím následujícím je rok 2021, o kterém se toho zatím mnoho říct nedá. V roce 1901

zemřela britská královna Viktorie a po 63 letech na trůnu ji vystřídal Edward VII. (oboje však, přesně vzato, spadá ještě do předchozího roku Bílé Krysy). Británie vede válku v jižní Africe. V Číně končí boxerské povstání a jeho vůdci jsou popraveni. Německý císař Vilém II. přežije pokus o atentát; americký prezident McKinley nikoli, vystřídá jej Theodore Roosevelt. Německý psychiatr dr. Alzheimer stanoví diagnózu, která ponese jeho jméno. Na ceremoniálu ve Stockholmu jsou – pět let po smrti vynálezce dynamitu Alfreda Nobela – poprvé uděleny jeho ceny. A v Paříži způsobí senzaci výstava obrazů Vincenta van Gogha.

POVAHA

Lidé narození v roce Stříbrného Buvola bývají nezávislí, avšak disciplinovaní a zodpovědní, odhodlaní a vytrvalí, s vyhraněným smyslem pro spravedlnost a neobyčejně silnou vůlí. Pokud jsou o něčem přesvědčeni, je obtížné je ovlivnit. A jestliže se do něčeho pustí, zpravidla vytrvají, dokud nedosáhnou svého. Špatně snášejí změny. Pokud to o nich víme, ledacos v jejich povaze je snáze pochopitelné. Jsou zastánci evoluce, postupného vývoje, vytrvalé práce.

K novinkám všeho druhu přistupují opatrně. Dávají přednost osvědčeným postupům, nevyhledávají zkratky, nesnaží se věci si usnadňovat. Nepatří k těm, kteří vyhledávají nové trendy. Mají rádi stabilitu a trvá jim relativně dlouho, než se přizpůsobí novým podmínkám. Pocit, že nemají věci pod kontrolou, je zneklidňuje. Buvol je důvěryhodný a spolehlivý, klidný, mírumilovný a přející. Nelže, nekrade, nepodvádí – ne že by se bál, ale prostě to neumí a nemá to rád. Tito lidé dělají jen to, o čem jsou přesvědčeni, že je správné. Nejsou z těch, kteří by se „uměli prodat“. Často si proto při pohledu na jiné mohou připadat nedocenění. Slabou stránkou Buvola je paradoxně právě jeho silná vůle. Pokud je přesvědčen o své pravdě (a to je téměř vždy), nic s ním nehne a neohlíží se ani na to, že zraňuje něčí city. Nedělá to schválně. Konflikty nevyhledává a nemá je rád, ale jako nepřítel je nesmiřitelný. A pokud se doopravdy rozběsí, je lépe se mu vyhnout velkým obloukem.

VZTAHY

Stříbrný Buvol není romantik. Své city projevuje tak, jak je mu vlastní: snaží se o druhé pečovat, případně jim radí, což nemusí být vždy správně pochopeno. Sám se může cítit stejně dobře v práci jako v rodinném kruhu. Nutně ale potřebuje mít své útočiště a na udržování domácího krbu mu velmi záleží. Nejlepšími partnery Stříbrného Buvola v čínském zvěrokruhu jsou opět Buvol, ale také Krysa, Had a Kohout.

PRÁCE

Buvol za sebou potřebuje vidět reálnou práci. V tomto smyslu lze říct, že je materialisticky založený. Hromadění hmotných statků jej ale nijak zvlášť nezajímá, věří, že když bude usilovně pracovat, odměna přijde. To, co Stříbrný Buvol hromadí, jsou spíše zkušenosti. Tito lidé mívají vynikající paměť. Typická je pro ně také schopnost koncentrace a koncepční myšlení. Překonají-li pochybnosti, odváží-li se spolehnout i na svou intuici a kreativitu a dokážou-li se vyhnout stereotypu, dosahují zvláště v pozdějším věku neobyčejných úspěchů.

V práci i v životě jde Stříbrný Buvol vytrvale a zvolna za svým cílem. O tom, kam směřuje sám, mívá jasnou představu. Někdy jen trochu nevěřícně zírá na cíle těch druhých a je mu zatěžko brát je vážně, což může poněkud komplikovat vztahy na pracovišti.

Vynikne v povoláních, která vyžadují pracovitost, zodpovědnost a praktické organizační schopnosti; bývají to vynikající vědci, právníci, lékaři, učitelé, redaktoři – ale také spisovatelé či režiséři.

ZDRAVÍ

Stříbrný Buvol potřebuje mít svůj vlastní svět; chřadne, pokud nemá alespoň nějaký čas a prostor vymezený jen pro sebe. Po fyzické stránce bývá velmi odolný. Případná zdravotní rizika často souvisejí s tím, že se přepíná, někdy takový životní styl hraničí s workaholismem. Buvol rád jí – ale zvláště ve vyšším věku by se měl v tomto směru začít více hlídat. Později také může mít problémy s klouby. Tito lidé, ačkoli bývají považováni za vyrovnané a nepůsobí nijak křehce, mají silnou potřebu duševního klidu a citového uspokojení. Mnozí z nich vyhledávají meditaci; rozhodně by se měli naučit odpočívat a neškodil by pravidelný pohyb.

„MENŠINOVÉ ZNAMENÍ“: KRYSA

Ti, kteří přišli na svět před 15. únorem, se narodili ještě ve znamení předchozího roku, jenž byl rokem Bílé Krysy. Podle asijského horoskopu je osobnost narozená v tomto znamení chytrá, zvědavá, vynalézavá, akční, manipulativní – a zrádná. Peníze ji zajímají; většinou je také umí vydělávat. Má potřebu hromadit majetek, což souvisí s tím, že podobně jako Buvol touží po jistotách. Nemá ráda změny. Krysa je pracovitá a společenská. Dobře se uplatní v obchodní sféře, ale také v povoláních v oblasti služeb, diplomacie nebo médií.

V roce 1901, ve znamení Stříbrného Buvola, se narodili americký chemik Linus Pauling, dvojnásobný držitel Nobelovy ceny; japonský císař Hirohito, herec Gary Cooper, italský režisér Vittorio De Sica, jazzový hudebník Louis Armstrong, sochař

Alberto Giacometti, filmový producent Walt Disney, herečka Marlene Dietrichová, spisovatel Alexandr Fadějev, básník a nositel Nobelovy ceny Jaroslav Seifert, režisér a herec Hugo Haas, politik a novinář Jan Šverma, mistr kuchař Vilém Vrabec, politik Rudolf Slánský, spisovatelka Jarmila Glazarová, básník František Halas, novinář a autor dětských knih Josef Menzel, malíř Cyril Bouda, herec Jaroslav Marvan, herečka Marie Rosůlková, politička Milada Horáková.

V jiných letech Buvola přišli na svět režisér Jiří Weiss (1913), herečka Ljuba Hermanová (1913), chemik, vynálezce kontaktních čoček prof. Otto Wichterle (1913), prezident Spojených států Richard Nixon (1913), spisovatel Albert Camus (1913), herec Jean Marais (1913), herečky Jaroslava Adamová a Irena Kačírková (1925), psychiatr Miroslav Plzák (1925), herec Paul Newman (1925), britský herec Peter Sellers (1925), britská premiérka Margaret Thatcherová (1925), herec Richard Burton (1925), tanečnice Maja Plisecká (1925), americký politik Robert Kennedy (1925), politik Karel Schwarzenberg (1937), kosmonautka Valentina Těreškovová (1937), herec Jack Nicholson (1937), irácký prezident Saddám Husajn (1937), spisovatel Robert Fulghum (1937), herci Dustin Hoffman (1937), Jane Fondová (1937), Anthony Hopkins (1937); zpěvák Jiří Korn (1949), herec Bolek Polívka (1949), režisérky Helena Třeštíková a Olga Sommerová (1949), psychiatr Cyril Höschl (1949), závodník Niki Lauda (1949), herečka Meryl Streepová (1949), bratři Jaroslav a Lech Kaczyňští (1949).

Louis Armstrong

Fary Cooper

Marlene Dietrich

KULTURA

HUDBA

BABIČKA UČÍ VNUČKY CHARLESTON A NA BEATLES PŘIJDE 18 LIDÍ

V Československu je už definitivně jasné, že budovatelská píseň se nechytla. Miláčky publika jsou Yveta Simonová a Milan Chladil – v roce 1961 nazpívají jednu ze svých nejslavnějších písní: O nás dvou. Milan Chladil zpívá také o tom, že by „chtěl mít kapelu ze samých pozounů“ a Yveta Simonová žádá: „Zhasněte lampióny!“ Nastupuje ovšem i mladší generace – Waldemar Matuška s Evou Pilarovou. Waldemar nahrává oblíbenou Písničku pro Zuzanu. Eva Pilarová boduje s písní Co je to láska?.

Po vážné autonehodě, která ji na dva roky vyřadila ze života, se na scénu vrací Judita Čerovská – se svou asi nejslavnější písní Je po dešti. Hitparády roku 1961 válčuje hit v podání Edity Štaubertové Babičko, nauč mě charleston. A Jiří Suchý zpívá o Marnivé sestřenici, té, která „měla vlasy samou loknu“.

EDITA ŠTAUBERTOVÁ

Na začátku 60. let ji jako prodavačku bot objevil skladatel Karel Mareš. Písnička Babičko, nauč mě charleston od Ludvíka Poděště se stala v roce 1961 absolutním hitem. Český rozhlas dvojka ji vybral jako píseň roku 1961 i ve své anketě 100 hitů republiky z roku 2018. V šedesátých letech Štaubertová často spolupracovala se Zdeňkem Podskalským či Jánem Roháčem v zábavných televizních pořadech, třeba v oblíbené Babiččině krabičce, hudebním pásmu, ve kterém populární zpěváci připomínali šlágry dávno minulých dob. V roce 1971 se Edita Štaubertová ještě mihla v hudební komedii Zdeňka Podskalského Alfons Karásek v lázních. A od té doby se po ní ve světě pop-music slehla zem. Proč opustila slibnou kariéru? Dostala se do potíží v souvislosti s rokem 1968? Nebo dala dobrovolně přednost rodinnému životu? To se vypátrat nepodařilo. Víme, že bydlela v ústraní v pražském Motole, měla dceru a z tohoto světa odešla v roce 2010.

MARNIVÁ SEŠTŘENICE

Měla vlasy samou
Loknu já jeje
Ráno přistoupila
K oknu já jeje
Vlasy samou loknu měla
A na nic víc nemyslela
A na nic víc
Nemyslela já já je

Nutno ještě
Podotknouti já jeje
Že si vlasy kulmou
Krouť já jeje
A nesuší si vlasy fénem
Nýbrž jen tak nad plamenem
Nýbrž jen tak nad
Plamenem já já je

Jednou vlasy
Sežehla si já jeje
Tím pádem je konec
Krásy já jeje
A když přistoupí ráno k oknu
Nemá vlasy samou loknu
Nemá vlasy samou
Loknu já já je

O vlasy už
Nestará se já jeje
A diví se světa
Krásy já jeje
A vidí plno jinejch věcí
A to za to stojí přeci
A to za to stojí
Přeci já já je

Měla vlasy samou
Loknu já jeje
Ráno přistoupila
K oknu já jeje
A vlasy samou loknu měla
A na nic víc nemyslela
A na nic víc
Nemyslela já já je

A nutno ještě
Podotknouti já jeje
Že si vlasy kulmou
Krouť já jeje
A nesuší si vlasy fénem
Nýbrž jen tak nad plamenem
Nýbrž jen tak nad
Plamenem já já je

A jednou vlasy
Sežehla si já jeje
Tím pádem je konec
Krásy já jeje
A když přistoupí ráno k oknu
Nemá vlasy samou loknu
Nemá vlasy samou
Loknu já je je

A o vlasy už
Nestará se já jeje
A diví se světa
Krásy já jeje
A vidí plno jiné věci
A to za to stojí přeci
A to za to stojí
Přeci já je je
Já je je

A NA JAKÉ MELODIE SE V ROCE 1961 TANCOVALO?

Tak třeba:

Kamelot

Bycicl boogie

Děkujem ti, písničko

Svatební ča-ča

Dva modré balonky

Klokočí

Halo-Bromer's

Tančíme tango

Charleston-flip

Hlavní výhra

Hm-hm!